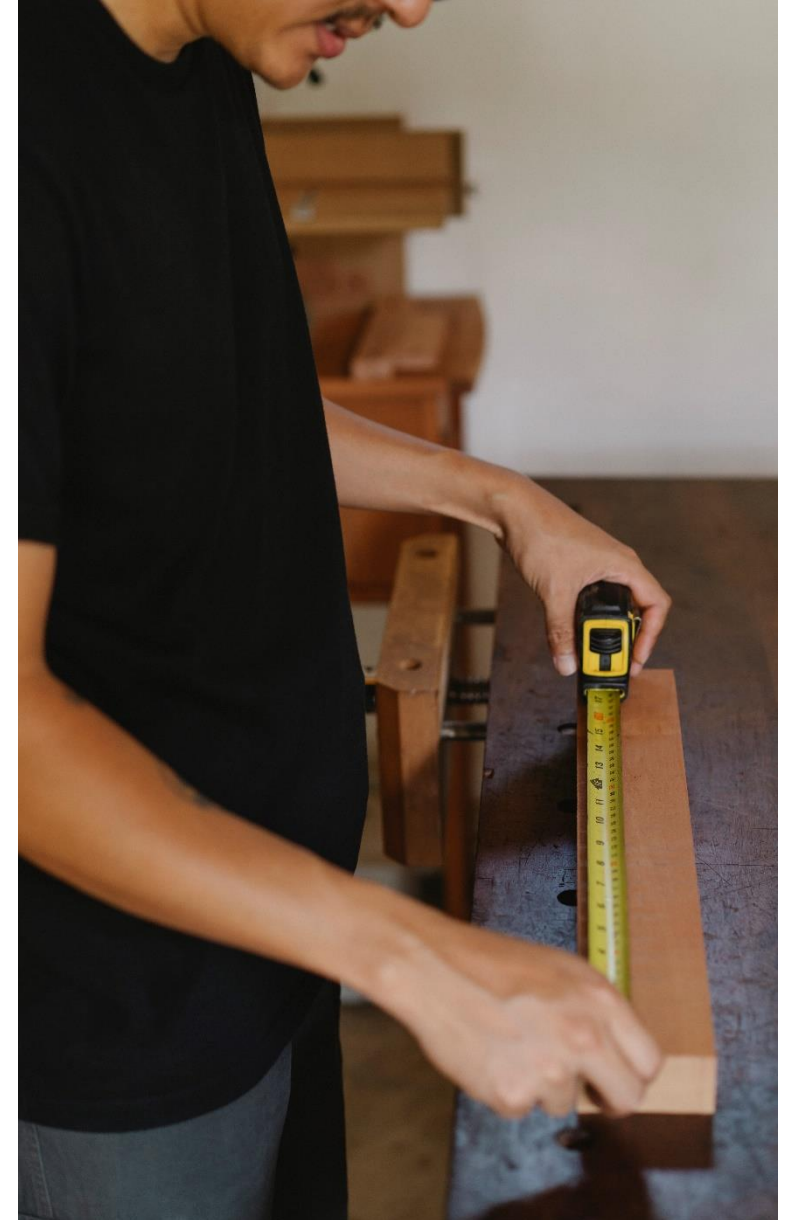

9 ÄLYKKYYDEN JA MUIDEN PSYYKKISTEN TOIMINTOJEN MITTAAMINEN

PSYKKISEN TOIMINNON MITTAAMINEN

- psyykkistä toimintaa ei voi mitata suoraan, kuten pituutta
 - mittaaminen vaatii **psykologisen testin**
- **standardointi:** testin osat esitetään ja pisteytetään aina samalla tavalla
 - jos testi on standardoitu, eri ihmisten tuloksia voi vertailla luotettavasti
- **normiaineisto:** vertailuaineisto, johon ihmisen tulosta voi verrata
 - jos testissä on normiaineisto, ihmisen tuloksesta voi laskea miten hyvä tulos on verrattuna muihin hänen kaltaisiinsa ihmisiin

SUORAAN MITATTAVAT JA PIILEVÄT MUUTTUJAT

- **Suoraan mitattava muuttuja:** jonkin yksittäisen testin tulos
- **Piilevä eli latentti muuttuja:** muuttuja, jota ei voida mitata suoraan
- Suurin osa psyykkisistä muuttujista on piileviä muuttujia.
 - persoonallisuuspiirre on piilevä muuttuja
 - yksittäinen persoonallisuutta mittaava kyselyn kysymys on suoraan mitattava muuttuja

PIILEVÄN MUUTTUJAN TUNNISTAMINEN

- Jos moni suoraan mitattava muuttuja **korreloi** positiivisesti keskenään, niiden taustalla on luultavasti yksi tai useampi piilevä muuttuja.
- Suoraan mitattavaan muuttujaan voi vaikuttaa usea latentti muuttuja samaan aikaan.

TILASTOLLINEN MALLI

- **Malli, joka sisältää**
 - suoraan mitattavat muuttujat
 - piilevät muuttujat
 - suoraan mitattavien muuttujien ja piilevien muuttujien väliset yhteydet tai **korrelaatiot**
- Tilastollisen mallin avulla psyykkisestä toiminnasta muodostettua teoriaa voidaan testata
 - jos tutkimuksessa löydetään samat piilevät muuttujat kuin teoriassa ja niiden yhteydet ovat teorian mukaiset, teoria saa tukea
 - jos tutkimuksessa ei löydetä teorian mukaisia muuttujia ja yhteyksiä, teoria pitää hylätä

PSYKKISTEN OMINAISUUKSIEN MITTAAMISEN HAASTEET

- **Tilannetekijät:** testistä riippumaton tekijä, joka vaikuttaa mittaamiseen.
 - väsymys, hermostuneisuus, unen puute...
- Tilannetekijät heikentävät testin **reliabiliteettia** eli luotettavuutta.
- Älykkyystestejä on kritisoitu siitä, että ne mittaavat vain tiedonkäsittelyä yksinkertaisessa tilanteessa.
 - monimutkaisemmassa tilanteessa ihminen tekee usein **virhepäätelmiä**

